

Justis – politidepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

E-post: lovavdelingen@jd.dep.no

Oslo, 29.september, 2011

Høringsuttalelse, styrking av lovgivningen om håndhevingen av industrielle rettigheter m.m.

Vi viser til brev av 13. april 2011 vedrørende høringsnotat med forslag til styrking av lovgivningen om håndhevingen av industrielle rettigheter m.m.

Som det fremgår av høringsnotatet er viktige hensyn bak lovgivningen om det industrielle rettsvern å verne om de økonomiske interessene til innehaverne, stimulere til innovasjon og utvikling av ulike produkter, samt verne om forbrukerinteresser.

I notatet fremmes en rekke gode forslag til styrking av rettighetshavernes stilling og NACG stiller seg positiv til de forslag som er fremmet.

Departementet har imidlertid innledningsvis i høringsnotatet påpekt at anskaffelse av ulovlige varer til privat bruk ikke utgjør noe inngrep, og følgelig ikke kan sanksjoneres etter lovgivningen om de industrielle rettigheter. NACG mener dette er uheldig og ønsker en klargjøring av gjeldende rett, samt å fremme forslag om at også kjøp av ulovlige varer til privat bruk forbys. Forbudet bør forankres i spesiallovgivningen.

Det er en utbredt oppfatning at anskaffelse av piratkopierte produkter vil rammes av gjeldende straffelovs bestemmelser om heleri § 317, da dette må anses å være utbytte av en straffbar handling – den ulovlige frembringelsen. Ut fra høringsnotatets ordlyd kan det synes som om departementet fastslår at det etter gjeldende rett ikke vil være et inngrep i industrielle rettighet å anskaffe seg ulovlige produkter. Det anmodes om at departementet klargjør om man her mener at slik anskaffelse heller ikke rammes av heleribestemmelsen.

Forbrukerkjøp av piratvarer står for en ikke ubetydelig andel av den totale omsetningen av slike varer og ved å unnta denne gruppen fra ansvar vil den foreslåtte styrking bli mangelfull.

Under en nylig avholdt konferansen i Madrid, "2011 International Law Enforcement IP Crime Conference" i regi av Interpol og Europol, var forbrukerkjøp via internett et av hovedtemaene. Piratkopisalg via internett til privatpersoner er et så økende globalt problem at de respektive politienheter anser dette som en av de største utfordringene på området. Fra spansk politimyndighet ble det antydnet at denne virksomheten nå representerer ca 60 % av landets piratimport.

Under samme konferanse måtte kinesiske myndighetsrepresentanter forsvare seg mot anklagen at Kina er en av de største piratprodusentene, og her fremhevet de blant annet at myndighetene i USA og Europa måtte sørge for at markedet for slike varer opphørte. Flere av delegatene under konferansen tok til orde for at de hadde store motforestillinger mot å la kjøp/import av piratvarer til privatbruk fortsatt være en lovlig handling, ettersom en slik rettstilstand bare vil bidra til en fortsatt økende omsetning av piratkopier.

NACG kan ikke se noen rimelige motforestillinger mot innføring av et forbud mot kjøp av varer som er fremstilt ulovlig. NACG kan imidlertid se at det i enkelte tilfeller kan oppstå spørsmål om kjøp i god tro, samt visse bevismessige utfordringer. I denne omgang vil NACG derfor kun foreslå at kjøpshandlingen forbyes, men at sanksjonen foreløpig bør begrenses til beslag og destruksjon. Etter NACGs oppfatning vil innføring av selve forbudet være et vesentlig mer effektivt tiltak enn f.eks kun holdningsskapende arbeid. Det må antas at et stort antall forbrukere vil unnlate kjøpshandlingen hvis den er forbudt og man samtidig løper en klar risiko for at varene blir beslaglagt.

I dag er det overlatt til rettighetshaverne selv å bekjempe piratkopier, og dersom det kun er anledning til å forfølge ulovlig import/handel som er i "næringsvirksomhet" vil lovgivningen fremstå som mangelfull. I praksis er det flere smutthull for den organiserte innførsel og omsetning av piratkopier til Norge, og det viser seg at produsenter og importører aktivt benytter dette for å unngå sanksjoner.

Praktiske eksempler på dette er innførsel av mellomstore partier, eksempelvis 15-20 enheter, hvor den planlagte forklaring er at det dreier seg om "gaver til familien" – hvilket er enkelt å sannsynliggjøre og tilsvarende vanskelig å motbevise. Et annet eksempel fra praksis er en organisert salgsorganisasjon i Norge som videreformidler ordrer til Kina for enkeltutsendelse direkte til kunden i Norge. På denne måten kan en fritt operere med minimal risiko, og denne typen virksomhet kan neppe rammes dersom det ikke innføres et generelt forbud.

Etter vårt syn er verken dagens rettstilstand eller de foreslåtte endringer tilstrekkelig i kampen mot det som av Interpol er benevnt "*crime of the century*" (Dublin, 2009), og vi vil fremheve to hovedpunkter som bør tas med når det skal foretas en styrking av immaterialrettighetene:

1. Ansvarliggjøring av forbruker

NACG mener det er et paradoks at det er tillatt for privatpersoner å kjøpe/importere piratkopierte varer av flere grunner:

Det er i dag vel dokumentert at piratkopierte varer er knyttet til både organisert kriminalitet og terrorfinansiering. Handel med piratkopier innebærer store profittmuligheter med lav risiko - både i forhold til å bli oppdaget og hva gjelder straffnivå – sammenlignet med annen kriminell virksomhet med høy profitt potensial som for eksempel narkotikahandel.

Det er videre åpenbart i forbrukernes interesse at piratkopierte varer ikke kommer ut på markedet – selv om kopier utseendemessig kan være tilnærmet identiske med originalen er

det på det rene at "produsenten" i de langt fleste tilfeller ikke etterkommer elementære krav til arbeidsmiljø, sikkerhet, giftinnhold mv. når de lager sine billige kopivarer.

Et annet viktig forbrukeraspekt er den trygghet forbruker får ved kjøp av originale varer. En rekke vanlige forbrukervarer har et betydelig skadepotensial slik som f.eks elektroverktøy, elektriske artikler, barneleker, sikkerhetsprodukter, medisiner etc. Kjøp og bruk av slike varer vil i tillegg til skade på den aktuelle forbruker også kunne ha vidtrekkende samfunnsmessige konsekvenser dersom skade skulle oppstå, f.eks ved unødig belastning av helsevesen, manglende dekning av tredjemannstap på grunn av uteblitt forsikringsdekning osv.

I en rekke europeiske land er det allerede innført forbud mot kjøp av piratvarer. Sanksjonene varierer noe, men gjennomgående er det beslag, destruksjon og bøter som benyttes. NACG mener at beslag og destruksjon vil være tilstrekkelig på det nåværende tidspunkt ikke minst av rettssikkerhetsmessige grunner og hensynet til forholdsmessig sanksjonering. Man unngår også spørsmål om kjøper har vært i god tro da merkehaveren vil få en ubetinget rett til beslag og destruksjon av piratvaren dersom han kan oppfylle bevisbyrden for dette. Den belastning som forbruker vil lide i slike tilfeller må ansees å være forholdsmessig svært begrenset. En slik regel vil følgelig ha god preventiv effekt uten å være inngripende.

Piratvarers hovedfristelse er lav pris og langt de fleste vil forstå at de blir tilbudt ulovlige produkter alene på grunn av den lave prisen.

Det fremstår som uheldig at norske forbrukere, i en rekke europeiske land, ved kjøp av piratvarer løper en risiko for sanksjoner helt frem til grensen, mens den samme handlingen ved innreise til Norge ikke kan sanksjoneres. Dette gir Norge en uheldig posisjon som frihavn for piratene.

2. Strafferammen må økes betraktelig, og dette må skje samtidig som politi og påtalemyndighet gis øremerkede ressurser.

Hva gjelder forslaget til økt strafferamme er NACG positiv til dette på et prinsipielt grunnlag. Vi mener imidlertid at det nivået legges for lavt når normalstrafferammen kun er bøter og fengsel inntil 1 år, og 3 år under særlig skjerpene omstendigheter. NACG mener strafferammen må være bøter og fengsel inntil 6 år, hvilket er tilfelle i Danmark.

På dette punkt gir NACG full støtte til de betraktninger og argumenter som fremgår av henholdsvis Toll – og avgiftsdirektoratets høringsuttalelse av 7.9.2011(Pkt. 4) og NHO sin høringsuttalelse av 22. september 2011.

Videre vil en heving av strafferammen alene imidlertid ikke være tilstrekkelig. Det er hevet over enhver tvil at piratkopier har store samfunnsmessige konsekvenser, og det bør ikke være opptil rettighetshavere alene å bekjempe dette ondet med sivilrettslige midler. Det offentlige må her ta sin del av ansvaret, særlig med tanke på å ramme de organiserte aktører.

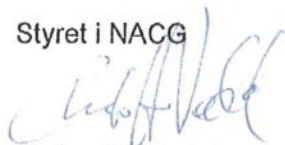
Vi skal ikke lenger enn til Sverige for å se en helt annen tilnærming til dette. Her har man siden 2008 hatt to spesialiserte påtaleansvarlige som håndterer samtlige inngrep i

immaterielle rettigheter i Sverige (Internationella ÅK Stockholm). I 2010 ble det etablert en nasjonal koordinator hos politiet som håndterer innkomne anmeldelser. Videre er det opprettet tre grupper med utredere hos politiet i Stockholm, Gøteborg og Malmø. Disse ressursene arbeider utelukkende med denne typen saker og kan således sikre en effektiv og faglig forsvarlig behandling av disse.

Det er vårt håp og klare ønske at en tilsvarende styrking vil prioriteres også i Norge. Det fremstår som uheldig at norske forbrukere, i en rekke europeiske land, ved kjøp av piratvarer løper en risiko for sanksjoner helt frem til grensen, mens den samme handlingen ved innreise til Norge ikke kan sanksjoneres. Dette gir Norge en uheldig posisjon som frihavn for piratene.

Vennlig hilsen

Styret i NACG

Christoffer Vedal

Styreleder

Trygve M. Gravdahl

Styremedlem